

SLOVENSKÁ AKADEMIA VIED

Číslo:

Materiál na rokovanie Rady vlády Slovenskej republiky pre vedu, techniku a inovácie

**Návrh štátnej podpory účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností
v nadnárodných štruktúrach**

Podnet:

Rada slovenských vedeckých
spoločností pri SAV

Obsah materiálu:

1. vlastný materiál
2. návrh uznesenia vlády SR
3. predkladacia správa

Predkladajú:

Pavol Šajgalík

Slovenská akadémia vied

Dušan Petráš

Zväz slovenských vedeckotechnických spoločností

Návrh štátnej podpory účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností v nadnárodných štruktúrach

1.1. *Dôvod vypracovania podnetu*

Slovenské **vedecké spoločnosti** (ďalej VS) a **vedecko-technické spoločnosti** (ďalej VTS) nemajú v súčasnosti možnosti priamej finančnej podpory pri: uhrádzaní členských príspevkov, uhrádzaní nákladov spojených s účasťou na výročných valných zhromaždeniach a na práci sekcií a odborných komisií nadnárodných partnerov.

1.2. *Súčasný stav*

Vedecké spoločnosti sú združené v Rade slovenských vedeckých spoločností pri SAV (ďalej len RSVS), v súčasnosti je 55 takýchto VS v rezorte Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu (ďalej MŠVVŠ).

Vedecko-technické spoločnosti sú združené vo Zväze slovenských vedeckotechnických spoločností (ďalej ZSVTS), v súčasnosti je 46 takýchto VTS v rezorte MŠVVŠ.

VS a VTS prostredníctvom svojich členstiev zastupujú Slovenskú republiku v najvýznamnejších organizáciách Európy a sveta, ktoré ochraňujú záujmy inžinierov, vedcov a prírodovedno-technických vysokoškolských vzdelávacích inštitúcií. Sú to: Európska inžinierska federácia – FEANI a Svetová inžinierska asociácia – WFEO.

Viacerí zástupcovia tak VS ako aj VTS aktívne pôsobia vo vedeckých resp. technických komisiách príslušných nadnárodných štruktúr; niektorí sú aj vo vedení týchto odborných medzinárodných mimovládnych zoskupení. Takýmto spôsobom vo veľkej miere zviditeľňujú nielen svoju odbornú sekciu, spoločnosť, ale aj Slovenskú republiku.

Náklady spojené s uvedeným účinkovaním našich odborníkov (členské príspevky, účasť na zasadnutiach technických výborov, valných zhromaždení i rokovaní vedenia nadnárodných štruktúr) sú hradené z rozpočtu SAV, rozpočtov VS, VTS, ZSVTS alebo darov.

V akčnom pláne Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania na rok 2017, ktorý zverejnilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu na svojej webovej stránke je jedným zo 40 bodov podpora rozvojových projektov vysokých škôl prostredníctvom internacionalizácie (bod 30). Problém internacionalizácie vedy a výskumu je chápaný ako dôležitý prvok zvyšovania kvality vedy a výskumu na Slovensku a to nielen na školách, ale aj SAV, výskumných ústavoch a vedeckých inštitúciách.

Slovenské VS a VTS majú pomerne slabé zastúpenie v nadnárodných (európskych a svetových) štruktúrach, čo má následne ten dôsledok, že Slovensko nemôže efektívne zasahovať do ich riadenia a nasledovne ovplyvňovať ich rozhodnutia v smere prijateľnom či želanom pre Slovensko.

Terajšiu účasť zabezpečujú VS a VTS z vlastného rozpočtu, čo pri členskej základni rádovo niekoľko desiatok členov a členskom okolo 10 Eur jednoznačne nemôže byť hradené z členských príspevkov. Ďalším zdrojom môžu byť sponzorské dary alebo asignácia 2 % z dane z príjmu, čo však sú sumy rádovo v jednotkách tisícov Eur. Príjem vedeckých spoločností je prostredníctvom projektov

z korešpondujúcich ústavov SAV (neustále sa znižujúca podpora, ktorá neumožňuje právne použiť tieto finančné prostriedky na úhradu členského v nadnárodných organizáciách) alebo z členských príspevkov (v podstate zanedbateľná suma). Takže systematické zdroje podpory účasti slovenských vedcov na práci európskych či svetových štruktúr je minimálna.

Na vytvorenie stabilných kontaktov na európskej alebo svetovej úrovni je potrebné vytvoriť si dlhodobé priateľské vzťahy, ktoré vedú k vzájomnému rešpektu a následne aj podpore a preto je potrebné, aby sa vrcholných rokovaní typu Valné zhromaždenie zúčastňovali vždy traja vrcholní funkcionári: bývalý predseda/prezident (president-past), aktuálny predseda/prezident a nastupujúci predseda/prezident (president-elect). Títo vytvárajú politikum, smerovanie vývoja danej nadnárodnej organizácie.

Tretia veľká skupina sú špičkoví odborníci pracujúci ako vedúci alebo členovia odborných skupín/sekcí/divízií danej európskej či svetovej organizácie, ktorí predstavujú špičku v danom odbore a sú nominovaní príslušnou VS či VTS aby reprezentovali vedeckú úroveň v danom vednom odbore (nejedná sa o účasť na rokovaní konferencií, sympózií, seminárov a pod.).

V Českej republike bola vytvorená grantová schéma IN GO, do ktorej sa už dávno hlásia záujemcovia o takýto typ podpory formou podávania niekoľkoročných projektov. Podobnú schému majú aj v Maďarsku, ktoré vynakladá pomerne vysoké prostriedky na reprezentáciu v zahraničí.

Odhadované náklady (ročne):

Členské poplatky v nadnárodných organizáciách	ca.	40.000 Eur
Cestovné (200 osôb x 400 Eur)	ca.	80.000 Eur
Ubytovanie (200 osôb x 4 dni x 100 Eur)	ca.	80.000 Eur
Diéty (200 osôb x 4 dni x 50 Eur)	ca.	50.000 Eur
Rezerva	ca.	50.000 Eur
Spolu	ca.	300.000 Eur

(Pozn.: Odhadované počty a náklady sú na základe prieskumu vykonaného RSVS a ZVTS v roku 2016)

Vypracoval: prof. Ing. Viktor Milata, DrSc., predseda Rady slovenských vedeckých spoločností pri SAV, 0903 659 611, viktor.milata@stuba.sk, FCHPT STU, 812 37 Bratislava, Radlinského 9

1.3. Navrhované riešenie

Návrh štátnej podpory účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností v nadnárodných štruktúrach predpokladá vytvorenie grantovej schémy, v rámci ktorej by VS a VTS podávali projekty na pokrytie nákladov na:

- 1) členské poplatky vo svetových vedeckých partnerských organizáciách,
- 2) členské poplatky v európskych vedeckých partnerských organizáciách,
- 3) pokrytie nákladov účasti na rokovaní valných zhromaždení svetových vedeckých partnerských organizáciách,
- 4) pokrytie nákladov účasti na rokovaní valných zhromaždení európskych vedeckých partnerských organizáciách,
- 5) pokrytie nákladov účasti na rokovaní odborných grémií svetových vedeckých partnerských organizáciách,
- 6) pokrytie nákladov účasti na rokovaní odborných grémií európskych vedeckých partnerských organizáciách.

UZNESENIE RADY VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE
VEDU, TECHNIKU A INOVÁCIE

č.

Z

k Návrhu štátnej podpory účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností v nadnárodných štruktúrach

Číslo materiálu:

Predkladateľ: predseda Slovenskej akadémie vied, predstaviteľ Zväzu slovenských vedecko-technických spoločností

Rada

A. berie na vedomie

- A.1. Návrh štátnej podpory účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností v nadnárodných štruktúrach

B. odporúča

ministerke školstva, vedy, výskumu a športu

- B.1. v spolupráci s relevantnými orgánmi štátnej správy zabezpečiť vypracovanie efektívnej schémy zabezpečenia účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností v nadnárodných štruktúrach vrátane finančného zabezpečenia

na najbližšie rokovanie rady

Vykoná: ministerka školstva, vedy, výskumu a športu
minister hospodárstva
podpredseda vlády, minister životného prostredia
podpredsedníčka vlády, ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
predseda Slovenskej akadémie vied
predseda Agentúry pre podporu výskumu a vývoja
predstaviteľ Zväzu slovenských vedecko-technických spoločností v RV VTI

3. Predkladacia správa

- 3.1. Vytvorením systému štátnej podpory účasti slovenských vedeckých a vedecko-technických spoločností v nadnárodných štruktúrach sa získa možnosť rozšírenia účasti špičkových slovenských vedcov na riadení a usmerňovaní vedy v európskom a svetovom regióne.
- 3.2. Vytvorí sa kontakty pre širšie zapojenie slovenských vedcov do projektov, vzrastie ich prestíž, renomé a akceptácia svetovou vedeckou verejnosťou.
- 3.3. Tým sa zlepší aj možnosť publikovania v prestížnych renomovaných vedeckých časopisoch.
- 3.4. Pôsobením našich odborníkov v technických výboroch a riadení príslušných nadnárodných štruktúr sa prispeje k ďalším odborným poznatkom i k smerovaniu týchto zoskupení.
- 3.5. Zapojenie do medzinárodných štruktúr prinesie možnosť práce na unikátnych prístrojoch, predtým nedostupných alebo ťažšie dostupných.
- 3.6. Riadnou platbou členských príspevkov sa získa pravidelný prístup k informáciám, databázam a časopisom bez poplatkov (nie Open Access) alebo za znížené sadzby.
- 3.7. Účast' na podujatiach konaných pod záštitou týchto nadnárodných vedeckých organizácií je častokrát zľavnená pre členov národných organizácií alebo inak zvýhodnená.
- 3.8. Zvýši sa potenciálna možnosť získanie organizácie dôležitých prestížnych vedeckých podujatí v dôsledku aktívneho členstva v nadnárodných organizáciách, čo môže mať dôležitý vplyv aj na turistických ruch.
- 3.9. Odborné podujatia organizované na Slovensku môžu získať podporu finančnú, materiálnu alebo masmediálnu od nadnárodnej organizácie.
- 3.10. Mladým vedeckým pracovníkom bývajú poskytované mimo uvedených benefitov aj špeciálne ocenenia, resp. možnosť získania štartovného grantu pre mladých vedcov.
- 3.11. Zvyčajne každá nadnárodná vedecká organizácia má vo svojej štruktúre aj skupinu/sekciiu mladých pracovníkov, ktorým sa takto vytvárajú lepšie podmienky pre vedeckú prácu.
- 3.12. Celkovo je reálne zovšeobecnenie, že širšie a lepšie podporované zapojenie sa slovenských vedcov prispeje k skvalitneniu výstupov výskumu, vedy, techniky, vzdelávania a praxe s dopadom na aplikačné výstupy s využitím v komerčnej sfére.

Prílohy:

Príloha 1: Zoznam medzinárodných mimovládnych organizácií (MMO) so zastúpením slovenských VS

Príloha 2: Zoznam medzinárodných mimovládnych organizácií so zastúpením slovenských VTS

Pozn.: Zoznam MMO (v prílohe 1, 2) nemusí byť úplný.

Príloha 1: Zoznam medzinárodných mimovládnych organizácií - MMO so zastúpením slovenských VS

P.č.	Názov MMO	Slovenský preklad Názvu MMO	RSVS člen	Výška čl.príspevku
1.	EuCheMS – European Association for Chemistry and Molecular Sciences	Európska únia pre chemické a molekulové vedy	SCHS	975 EUR
2.	IUPAC – International Union for Pure and Applied Chemistry	Medzinárodná únia pre čistú a aplikovanú chémiu	SCHS	2300 EUR
3.	ECTN – European Chemistry Thematic Network	Medzinárodná únia pre čistú a aplikovanú chémiu	SCHS	460 EUR
4.	ICTAC – International Confederation for Thermal Analysis and Calorimetry	Medzinárodná konfederácia termickej analýzy a kalorimetrie	SCHS	200 EUR
5.	IMU – International Mathematical Union	Medzinárodná matematická únia	JSMF	2790 EUR
6.	EMS – European Mathematical Society	Európska matematická spoločnosť	JSMF (cez JMS)	450 EUR
7.	IMA – International Mineralogical Association	Medzinárodná mineralogická asociácia	SMS	30 USD
8.	EMU – European Mineralogical Union	Európska mineralogická únia	SMS	50 EUR
9.	EEF – European Ecological Federation	Európska ekologická federácia	SEKOS	100 EUR
10.	IUCN – International Union for Conservation of Nature	Medzinárodná Únia pre ochranu prírody	SEKOS	400 EUR
11.	AEGS – Association of European geological Societies	Európska únia geologických spoločností	SGS	100 EUR
12.	IUGS – International Union of Geological Sciences	Medzinárodná únia geologických vied	SGS	1 172 USD
13.	INC – International Numismatic Committee	Medzinárodný numizmatický komitét	Národný numizmatický komitét Slovenskej republiky	150 EUR
14.	INC – International Numismatic Committee	Medzinárodný numizmatický komitét	SNS	150 EUR
15.	ISA – International Sociological Association	Medzinárodná sociologická asociácia	Slovenská sociologická spoločnosť	300 USD
16.	ESA – European Sociological Association	Európska sociologická asociácia	Slovenská sociologická spoločnosť	100 EUR
17.	FISP – International Federation of Philosophical Societies	Medzinárodná asociácia filozofických spoločností	SFZ	150 EUR
18.	IUPAP – International Union of Pure and Applied Physics	Medzinárodná únia pre čistú a aplikovanú fyziku	SFS	2021 EUR za 1 hlas
19.	EPS – European Physical Society	Európska fyzikálna spoločnosť	SFS	902,75 EUR
20.	AIPEA – International association for the study of clays	Medzinárodné združenie pre výskum ílov	SÍS	120 USD
21.	CISH / ICHS – Comité international des sciences	Medzinárodný výbor historických vied	SHS /SNKH	800 CHF

	historiques / International Committee of Historical Sciences		(Slovenská historická spoločnosť /Slovenský národný komitét historikov)	
22.	EERA – European Educational Research Association	Európska asociácia pre pedagogický výskum	SPdS	100 EUR
23.	IUHPST / DHST – The International Union for History and Philosophy of Science and Technology / Division of History of Science and Technology	Medzinárodná únia pre dejiny a filozofiu vedy	Slovenská spoločnosť pre dejiny vied a techniky pri SAV	231 EUR

Príloha 2: Zoznam medzinárodných mimovládnych organizácií - MMO so zastúpením slovenských VTS

P.č.	Názov MMO	Slovenský preklad	Členský subjekt	Ročný poplatok /eur/
1	WFEO – World Federation of Engineering Organizations	Svetová inžinierska federácia	ZSVTS	1350
2	FEANI - European Federation of National Engineering Associations	Európska federácia národných inžinierskych zväzov	ZSVTS	4458
3	ENAE - European Network for the Accreditation of the Engineering Education	Sieť národných agentúr pre akreditácie inžinierskeho vzdelávania	ZSVTS	2100
4	AREA - Air Conditioning and Refrigeration European Association	Európska asociácia pre chladenie a klimatizáciu	Slovenský zväz pre chladiacu a klimatizačnú techniku	6980
5	CIE - Commission Internationale de l'Eclairage	Medzinárodná komisia pre osvetľovanie	Slovenská svetelnotechnická spoločnosť	2210
6	CIGR - Commission Internationale du Genie Rural	Medzinárodná komisia pre poľnohospodársku techniku	Slovenská poľnohospodárska vedeckotechnická spoločnosť	660
7	CLGE – Comité de Liaison des Géomètres Européens	Rada Európskych geodetov	Slovenská banícka spoločnosť	565
8	ECERS - European Ceramic Society	Európska keramická spoločnosť	Slovenská silikátová vedeckotechnická spoločnosť	200
9	EFCATS - European Federation of Catalysis Societies	Európska federácia pre katalýzu	Slovenská spoločnosť priemyselnej chémie	
11	EFEE - European Federation of Explosives Engineers	Európska federácia inžinierov pre trhacie práce	Slovenská spoločnosť pre trhacie a vŕtacie práce	525
12	EFI - European Forest Institute	Európsky lesnícky inštitút	Slovenská lesnícka spoločnosť	
13	EFNMS – European Federation of National Maintenance Societies	Európska federácia spoločností údržby	Slovenská spoločnosť údržby	1680
14	EFQM - European Foundation for Quality Management	Európska nadácia pre kvalitu	Slovenská spoločnosť pre kvalitu	1420
15	EHPA - European Heat Pump Association	Európska asociácia zväzov pre chladiacu a klimatizačnú techniku	Slovenský zväz pre chladiacu klimatizačnú techniku	760
16	ENS - European Nuclear Society	Európska nukleárna spoločnosť	Slovenská nukleárna spoločnosť	3220
17	EOQ - European Organization for Quality	Európska organizácia pre kvalitu	Slovenská spoločnosť pre kvalitu	3850
18	ESG - European Society of Glass Science and Technology	Európska spoločnosť skla	Slovenská sklárska spoločnosť	400
19	EUROSIM - Federation of European Simulation Societies	Európska federácia pre simulácie	Slovenská spoločnosť aplikovanej kybernetiky a informatiky	500

20	EURACHEM – European Analytical Chemistry	Európska federácia analytickej chémie	Slovenská spoločnosť priemyselnej chémie	
21	FEZA – Federation of European Zeolite Associations	Európska federácia zeolitových spoločností	Slovenská spoločnosť priemyselnej chémie	Free of charge
22	FIG - Fédération Internationale des Géomètres	Medzinárodná federácia geodetov	Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov	410
23	IALE - International Association for Landscape Ecology	Medzinárodná asociácia pre krajinnú ekológiu	Slovenská spoločnosť pre životné prostredie	210
24	ICG - International Commission on Glass	Medzinárodná komisia pre sklo	Slovenská sklárska spoločnosť	400
25	IFIP - International federation for Information Processing	Medzinárodné združenie pre spracovanie informácií	Slovenská spoločnosť aplikovanej kybernetiky a informatiky	420
26	IGIP - Internationale Gesellschaft für Ingenieurpädagogik	Medzinárodná spoločnosť pre inžiniersku pedagogiku	Informačná spoločnosť pre výchovu a vzdelávanie	150
27	IIW – International Institute of Welding	Medzinárodný zväračský inštitút	Slovenská zväračská spoločnosť	980
28	IMEKO - International Measurement Confederation	Medzinárodný výbor pre meraciu techniku	Slovenská metrologická spoločnosť	780
29	ISRM – International Society for Rock Mechanics	Medzinárodná spoločnosť pre mechaniku hornín	Slovenská banícka spoločnosť	120
30	ITC - International Tribological Committee	Medzinárodná komisia pre tribológiu	Slovenská spoločnosť pre tribológiu a tribotechniku	free
31	IUCr - International Union of Crystallography	Medzinárodná kryštalografická únia	Slovenská spoločnosť priemyselnej chémie	60
32	IUVSTA - International Union for Vacuum Science, Technique and Applications	Medzinárodné združenie pre vákuovú vedu, techniku a aplikáciu	Slovenská vákuová spoločnosť	150
33	PREPARE - Network of Experts in Sustainable Consumption and Production	Združenie odborníkov z oblastí zameraných na udržateľnú spotrebu a výrobu	Slovenský komitét pre vedecké riadenie	500
34	REHVA - Federation of European Heating and Airconditioning Associations	Európska federácia združení pre vykurovanie a klimatizáciu	Slovenská spoločnosť pre techniku prostredia	2850
35	SAVE International – International Professional Society of Value Engineering	Medzinárodná spoločnosť pre hodnotové inžinierstvo	Slovenský komitét pre vedecké riadenie	152
36	UEEIV - Union Européen Eisenbahn - Ingenieur - Verbände	Únia európskych zväzov železničných inžinierov	Slovenská VTS dopravy	110
37	WRA - World Road Association	Svetová cestná federácia	Slovenská cestná spoločnosť	300